

Cvičení z rodinného práva

Prof. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.
Mgr. Martin Kornel, Ph.D.

2021/2022

SYLABUS V

Jméno a příjmení dítěte.
Rodičovská odpovědnost. Práva dítěte.
Vyživovací povinnost a právo na výživné.

A. TEORETICKÁ ČÁST.

Není nutné písemné zpracování.

Nastudujte zákon a učebnici tak, abyste byli schopni odpovědět na následující otázky.

1. Jaké jméno mohou rodiče zvolit dítěti? Jaké jim stanoví zákon „limity“?
2. Jak je tomu s příjmením dítěte, kdo je určí a jak je možné je měnit.
3. Kdy dochází ke změně příjmení dítěte *ex lege*?
4. Jakým rodičům náleží rodičovská odpovědnost *ex lege*? Kterým okamžikem ji nabývají? Odlište „nositelství“ a „výkon“ rodičovské odpovědnosti ve vazbě na příslušná ustanovení zákona.
5. Zaobírejte se postavením nezletilého nesvéprávného rodiče a rodiče omezeného soudem ve svéprávnosti.
6. Co tvoří obsah rodičovské odpovědnosti a co je jejím účelem?
7. Co patří do podstatných věcí, které se týkají dítěte a ve kterých se musí rodiče dohodnout?
8. Definujte pojem bydliště dítěte a odlište jej od trvalého pobytu jako veřejnoprávní evidence.
9. Co je to nezákonné přemístění dítěte?
10. Může rodič „unést“ své dítě?
11. Jak český právní řád chrání zájmy nezletilého dítěte v případech, kdy pouze jeden z rodičů je nositelem rodičovské odpovědnosti, a jak v případech, kdy rodičovská odpovědnost nenáleží ani jednomu z nich?
12. Jakým způsobem může rodič „přestat být“ nositelem rodičovské odpovědnosti?
13. Rozveďte, ve kterých situacích může být rodičovská odpovědnost omezena, resp. kdy je možné její výkon pozastavit, či jí rodiče zcela zbavit. Kdo vykonává práva a zejména povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti, pokud stát do jejího výkonu autoritativně zasáhl?

14. Definujte pojmy „opatrovnictví“ a „poručenství“. Kdy musí být ustanoven dítěti „poručník“ ve vazbě na zásahy do rodičovské odpovědnosti?
15. Je zásah státu do rodičovské odpovědnosti důvodem pro zánik vyživovací povinnosti rodiče k dítěti?
16. Definujte participační práva dítěte. Zaobírejte se zákonnou domněnkou.
17. Odlište participační práva od částečné svéprávnosti dětí.
18. Zaobírejte se různými věkovými hranicemi dítěte dle občanského zákoníku i zvláštních předpisů.
19. Má dítě právo na spravedlivý proces? Jak se projevuje? Kdo dítě v řízení zastupuje?
20. Která řízení smí dítě „iniciovat“ samo?

Otázky k vyživovací povinnosti

1. Kdy vzniká a zaniká zákonná vyživovací povinnost?
2. Zabývejte se jednotlivými druhy vyživovací povinnosti ve vazbě na výši výživného a případné konkurence.
3. Stanoví zákon nějaké limity pro výši výživného?
4. Co znamená tzv. objektivizace výživného?
5. Zabývejte se problematikou zjišťování příjmů povinného, zejména ve vazbě na zákonnou domněnku příjmu.
6. Jakým způsobem může dojít k výkonu rozhodnutí?
7. Co jsou to motivační a sankční opatření?
8. Lze požadovat úroky z prodlení u dlužného výživného? Pokud ano, od kterého okamžiku?
9. Kdy může dojít k bezdůvodnému obohacení a jak je zákonem řešeno?
10. V jakém rozsahu musí plnit rodiče svoji vyživovací povinnost k dětem?
11. Co je to zálohování výživného rodičem? Jak se odlišuje od zálohování výživného státem?

12. V jaké výši mají povinnost zajistit výživné svým rodičům jejich děti? Co této vyživovací povinnosti předchází?
13. Odlište vyživovací povinnost dětí k rodičům od tzv. koadjutoria.

B. PRAKTICKÁ ČÁST.

Zpracujte písemně.

1. NOSITELSTVÍ A VÝKON RODIČOVSKÉ ODPOVĚDNOST

Dvaadvacetiletý Adam se na letním hudebním festivalu seznámil důvěrně se šestnáctiletou Evou. Po nějaké době vyšlo najevo, že je Eva těhotná. Snažila se Adama kontaktovat. Zjistila však, že si svoji adresu vymyslel.

Odpovězte písemně:

1. Je nezletilá Eva nositelkou rodičovské odpovědnosti k dítěti, které se jí narodilo?
2. Bude zletilý Adam nositelem rodičovské odpovědnosti k dítěti? Případně za jakých podmínek?
3. Kdo bude rozhodovat o následujících záležitostech týkajících se dítěte Evy:
  - a. jméno
  - b. očkování proti zarděnkám, spalničkám a příušnicím mezi 13.-18. měsícem po narození dítěte
  - c. místě bydliště dítěte (nikoliv trvalém pobytu) a případném stěhování
  - d. volbě mateřské školy

Vypracujte:

1. Výrok soudního rozhodnutí o ustanovení zákonného zástupce novorozenci Evy.
2. Petit návrhu na rozhodnutí soudu ve věci významné záležitosti dítě – změny bydliště v případě, kdy se rodiče nedohodnou.

2. SPRÁVA JMĚNÍ DÍTĚTE JAKO SOUČÁST RODIČOVSKÉ ODPOVĚDNOSTI

Když bylo nezletilému Jakobovi *dvanáct let*, zemřela jeho babička, Adamova matka. Vzhledem k tomu, že u svého vnuka pozorovala velké nadání pro studium jazyků, pamatovala na něj ve své závěti, na základě které měl získat značnou finanční částku. Adam svému synovi po dobu jeho nezletilosti uložil prostředky na svůj účet, kde měly být úročeny. Když bylo Jakobovi devatenáct let, rozhodl se pro letní kurs španělského jazyka. Adam mu však *odmítl peníze vydat*. Tvrdil, že peníze z dědictví už dávno utratil, a to *výdaji za stravu, bydlení a vzdělávání syna*. Dodal, že ze zděděných peněz byly částečně hrazeny společné dovolené v minulých letech a nákup počítače. Jakobova matka mlčela.

Odpovězte písemně:

1. Jaké prostředky ochrany má zletilé dítě, zjistí-li, že rodiče nespravovali jeho jmění v souladu se zákonem? Co byste poradili Jakobovi jako advokáti?
2. Vysvětlete co znamená v kontextu příkladu „povinnost rodičů spravovat jmění dítěte s péčí řádného hospodáře“.
3. Má nezletilé dítě právo vyjádřit se k nakládání se svým majetkem? Kdo chrání jeho zájmy? V jakých situacích je možné ustanovení opatrovníka pro správu jmění? Srovnajte právní postavení majetkového opatrovníka s poručníkem.

Vypracujte písemně:

1. Petit žaloby na uložení povinnosti vydat bezdůvodné obohacení vzniklé nikoliv řádnou správou jmění dítěte.
2. Soudní schválení nakládání rodičů s majetkem jejich dítěte, např. výrok ve věci prodeje chaty zděděné po dědečkovi.

3. PRÁVO DÍTĚTE NA STEJNOU ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ JAKO JEHO RODIČE A NA ÚSPORY, ZÁLOHOVÁNÍ VÝŽIVNÉHO

Sedmadvacetiletý Adam již osmým rokem prezenčně studuje na vysoké škole. Jedná se o jeho čtvrté „studium“. Všechna předchozí byla *ukončena pro nesplnění předpokladů* zápisu do dalšího semestru. Protože rodiče dávali Adamovi každý měsíc částku 6.000 Kč, nebyl „nucen“ docházet na brigády či si jinak na studium přivydělávat. Ve vazbě na časté změny školy se Adamovi rodiče rozhodli *výživné již neposkytovat*.

Odpovězte písemně:

1. Formulujte argumentaci obrany pro Adama i pro jeho rodiče.
2. Jak se stanovuje výše výživného pro zletilé dítě a jak dlouho trvá vyživovací povinnost rodičů k dítěti? Odlište jeho postavení od dítěte nezletilého zejména v procesní rovině.

Vypracujte písemně:

1. Petit žaloby na uložení povinnosti platit výživné zletilému dítěti.
2. Výrok rozhodnutí, kterým bude rodičům uloženo, aby poskytovali nezletilému dítěti i prostředky na spoření.